

III kooliastme ainekava	
Õppeaine	Eesti keel
Kooliaste	III kooliaste
Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud	
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; • väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit. • on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult; • loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest; • kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; • analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga; • mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni; • kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi; • väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades; • omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist. 	
Kooliastme õpitulemused	
Suuline ja kirjalik suhtlus	
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest; • esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte; • arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid, osaleb diskussioonides; • põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; • märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid; • kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi. 	
Teksti vastuvõtt	
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi; • loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; • teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast; • teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; 	

- hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule;
- sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega;
- kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel.

Tekstiloomed

Õpilane:

- leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
- kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande, kõne);
- kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liiki tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiaurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, arvamustlugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri);
- seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
- kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
- kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli;
- järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit;
- kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides;
- kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, lauseehituse peajooni;
- tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet;
- kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid;
- kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku, grammatilist ja sõnavaralist eripära;
- kasutab teadlikult erinevaid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.

Klass	8.klass
Suuline ja kirjalik suhtlus	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid; • teeb kuuldu, loetu kohta suulise ja kirjaliku kokkuvõtte (käsitsi, arvutil); • põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta nii suuliselt kui kirjalikult; • esitab kuuldu ja loetu kohta täpsustavaid küsimusi, teeb järeldusi; • väitleb eakohastel teemadel ja teeb järeldusi, üldistusi; • analüüsib virtuaalsuhtluse olukordi. 	<p>Õppesisu</p> <p>Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine. Märkmed, küsimused (suuliselt, käsitsi, arvutil). Konspekt, märksõnad.</p> <p>Kaaslaste tekstide tagasisidestamine.</p> <p>Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.</p> <p>Väitlus, väitluse reeglid. Väite ümbersõnastamine, küsimuste esitamine, oma hinnangu andmine. Argumendi ja vastuargumendi esitamine, järeldamine ja üldistamine.</p> <p>Virtuaalkeskonna suhtlussituatsioonide analüüsimine.</p>
Teksti vastuvõtt	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb teabe- ja meediatekstiliike, nende ülesehitust ja kasutamise võimalusi; • loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega teabe- ja meediatekste, nende keelelist eripära; • kirjeldab meedia eesmärke ja olemust, väljaandeid ja kanaleid; • märkab kujundlikku keelekasutust mõjutusvahendina. 	<p>Õppesisu</p> <p>Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Populaarteadusliku artikli lugemine, teabe vahendamine. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p> <p>Meediaeetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ning selle piirangud. Meediakanalid (TV, raadio, veeb). Kvaliteet-, kultuuriajakirjandus, meelelahutuslik meedia; väljaanded.</p> <p>Meediatekstide põhiliigid. Arvamustekstid. Kriitiline lugemine. Autori seisukoha leidmine, ümbersõnastamine, enda hinnang. Fakt ja arvamus.</p>
Tekstiloomed	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib 	<p>Õppesisu</p> <p>Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine. Eeltöö: mõtete leidmine ja</p>

<p>kriitiliselt alustekstid ning osundab neid sobivas vormis;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutab enda tekste protsessikeskselt: kavandab, arvestab tagasisidet, toimetab, viimistleb, avaldab sobival viisil; • valdab alusteksti kasutamise võtteid; • oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit ja meediateksti. 	<p>sidumine, teema ja peamõte. Kava koostamine, mustand. Teksti ülesehitus ja sidusus, liigendamine. Tsitaat ja referaat. Parafraseerimine. Teabeallikatele, alustekstidele viitamine.</p> <p>Faktipõhise meediateksti kirjutamine: materjal ja infoallikad, keelevahendite valik. Arvamuslugu.</p>
<p>Keeleteadlikkus</p>	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; • nimetab eesti keele murdeid, oskuskeeli, kasutab sõnastikke; • nimetab ja tunneb sõnaliike, määrab lauseliikmeid; • leiab, järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; • selgitab rind- ja põimlause erinevust, leiab lauseosad, kirjavahemärgistab neid, k.a segaliitlauseid ja otse- ning kaudkõnet. 	<p>Õppesisu</p> <p>Eesti keele erikujud, murded, oskuskeeled, sõnastikud.</p> <p><u>Algustäheõigekiri</u>, reeglite leidmine ja kasutamine.</p> <p>Nimi, nimetus, pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. Sõnaliigid.</p> <p><u>Lauseõpetus ja õigekiri</u></p> <p>Lause. Lause suhtluseesmärgid, moodustajad, lauseliikmed: öeldis, alus, sihtis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning kasutamine lauses.</p> <p>Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg.</p> <p>Otsekõne, kaudkõne, tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.</p>

Klass	9. klass
Suuline ja kirjalik suhtlus	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab ja analüüsib tekstides, suhtluses tehtavaid keelevelikuid; oskab oma seisukohti väljendada eri kanalites ja vormides; esitab kuulnud, loetud teksti kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta; valdab vestlusvõtteid: suhtlust ja teemasid algatada, arendada, väljendada eriarvamust; osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis, sh veebis; kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid, rakendab neid. 	<p>Õppesisu</p> <p>Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.</p> <p>Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Ametlik ja mitteametlik suhtlus.</p> <p>Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine, autorile viitamine.</p> <p>Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, lõpetamine. Asjalikkus suulises suhtluses, meilivahetuses. Sõnumi viisakus ja keelevelikud.</p>
Teksti vastuvõtt	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb peamisi keeleveldkonna teabeallikaid; hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa; võtab vastu segatekste (sõna, pilt, heli); koostab veebiotsingutel päringuid, kasutab saadud teavet; teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi, märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; oskab tekste võrrelda, esitab küsimusi ja vastuväiteid, arvamust; 	<p>Õppesisu</p> <p>Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine, süstematiseerimine ja kasutamine.</p> <p>Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine.</p> <p>Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Segatekst.</p> <p>Peamised keelelised mõjutamisvõtted ja kujundid kõnes. Kriitiline lugemine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid autori hoiakuid ja hinnangu väljendamist kirjeldades; • analüüsib kõnet, eristab kõne osi, leiab teavet. 	<p>Hinnangu väljendusvahendite analüüs arutluses. Modaalus, saateverbid autorit viidates.</p> <p>Kõnede analüüs. Pidulik, veenmiskõne. Kõnede ülesehitus ja eesmärk. Kõnest olulise teabe leidmine, kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine, küsimuste esitamine, arvamuse avaldamine.</p>
Tekstiloomed	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tarbetekste (elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) ja korrektselt vormistada; • koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valib keelevahendid vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid; • määratleb suhtluseesmärgi, väljendab hinnanguid ja valib vastavad keelevahendid; • esineb suuliselt; • toimetab enda tekste tagasiside põhjal. 	<p>Õppesisu</p> <p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Näited. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine.</p> <p>Suhtluseesmärkide määratlemine. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel.</p> <p>Hinnangu väljendamine arutledes. Modaalus.</p> <p>Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.</p> <p>Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.</p> <p>Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad kujundid. Kõne ülesehitus, koostamine, esitamine.</p>
Keeleteadlikkus	
<p>Õpitulemused</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse põhimõtteid, keeleseaduse olemust; 	<p>Õppesisu</p> <p>Eesti kirjakeele kujunemine. Keeleuudendus ja keele areng, keelekorraldus ja -hoole Eestis. Keeleseadus.</p> <p><u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u></p>

<ul style="list-style-type: none"> • järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõnaja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit; • tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendite tähendusvarjundeid; • kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära; • tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab ja kasutab neid tekstides; • kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides. 	<p>Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine.</p> <p>Veohtliku häälikuõigekirjaga sõnad, võrdevormid, võõrsõnad.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving, keeleallikad.</p> <p>Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited, sõna ehitus.</p> <p><u>Vormiõpetus ja õigekiri.</u></p> <p>Kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid. Algustäheõigekiri. Konteksti arvestamine. Tsitaatsõnad, võõrnimed. Pealkiri, nimi, nimetus.</p> <p>Lühendamine.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Modaalsus ja hinnangu väljendamine teiste ja enda tekstis. Määrsõnade, rõhumäärsõnade tähendusvarjundite võrdlemine ja valik tekstis. Lausete ühendamise võtted, tekstisidusus.</p>
---	--